

Планински рељеф Србије

Српско-македонска маса, опште одлике, планине,
котлине

Јелена Томић
наставница географије

Опште одлике Српско-македонске масе

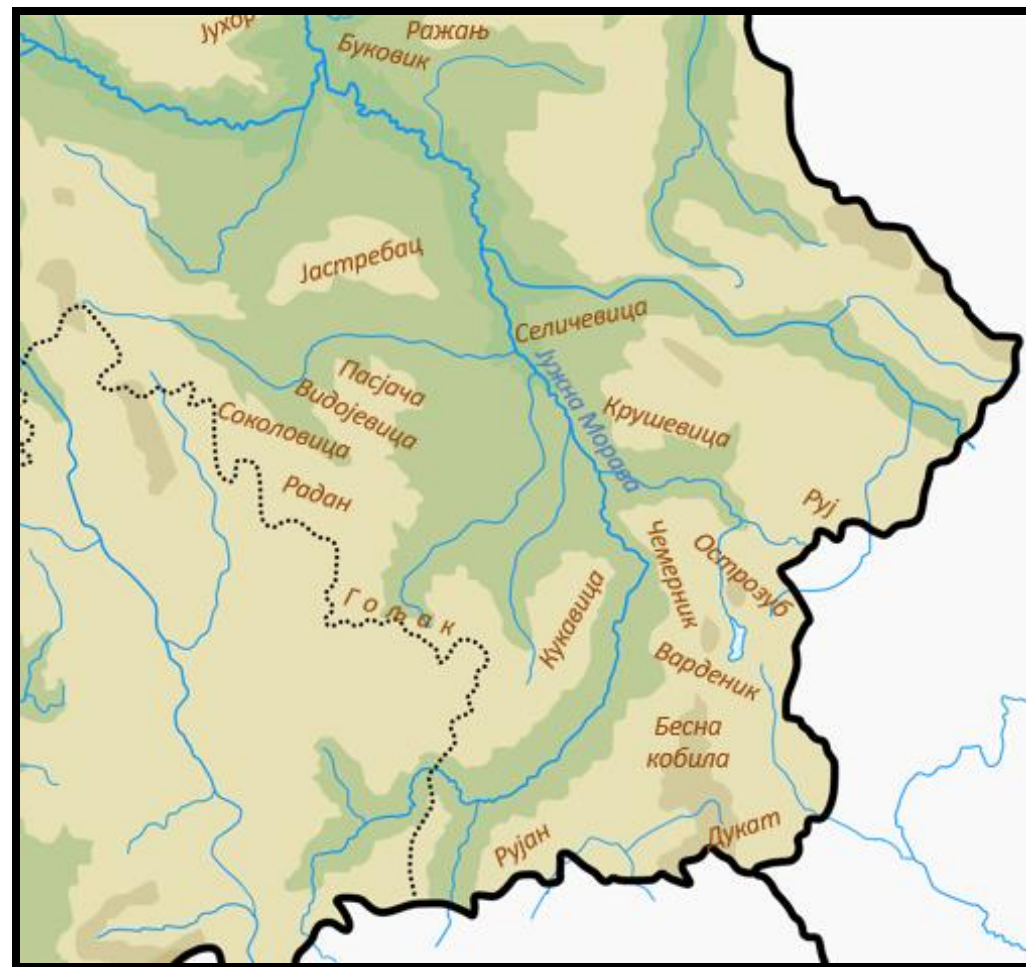
- Најстарији део копна на простору Србије. Некада познат и као **Родопска маса**.
- Пружа се од границе са Македонијом на југу до Вршачких планина на северу.
- Обухвата громадне планине и котлине источно и западно од Јужне и Велике Мораве.
- Грађа: магматске стене-гранит; метаморфне стене-гнајс и мермер; седименти-речни и језерски.

Планине **ИСТОЧНО** од Јужне Мораве:

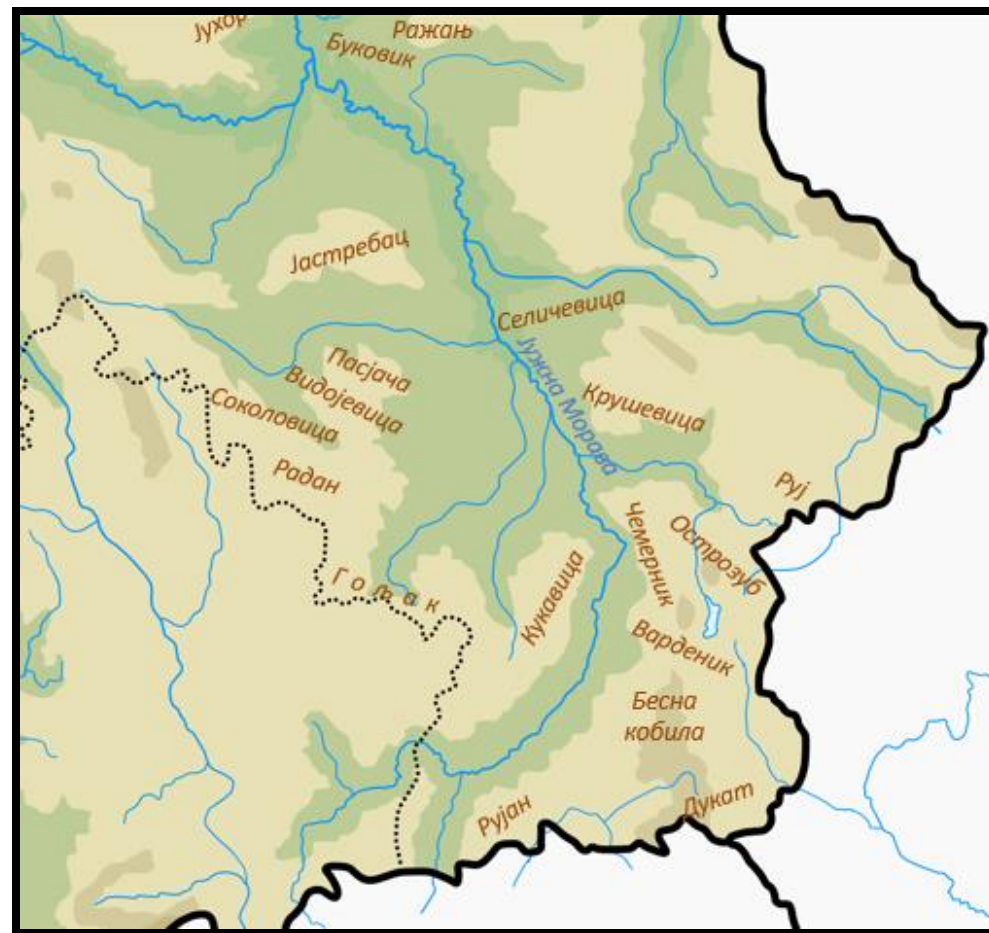
- Дукат,
- Рујан,
- Бесна кобила (1923m),
- Варденик,
- Чемерник,
- Острозуб,
- Руј,
- Крушевица,
- Селичевица,
- Буковик,
- Ражањ.

Планине **западно** од Јужне Мораве:

- Кукавица,
- Гољак,
- Радан,
- Соколовица,
- Видојевица,
- Пасјача,
- Јастребац.

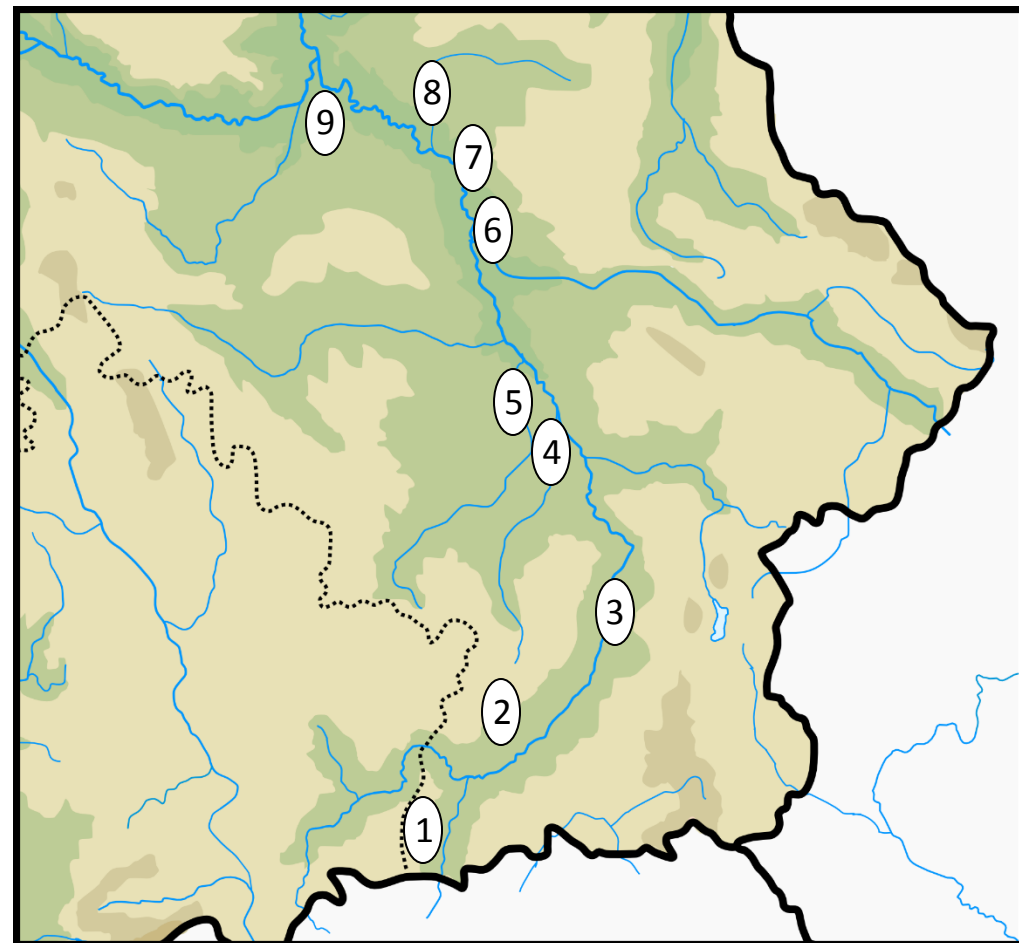

Композитна долина

смењују се клисуре (сужења) и котлине (проширења).

1. Прешевска повија (развође између Јужне Мораве и Вардара),
2. Врањска котлина,
3. Грделичка клисура,
4. Лесковачка котлина,
5. Печењевачко сужење,
6. Нишка котлина,
7. Мезграјско сужење,
8. Алексиначка котлина,
9. Сталаћка клисура.

- Облици настали радом некадашњих **вулкана**, налазе се северно од Врања-*Грот* и *Облик*.
- Грделичка клисура позната је по изразитој **ерозији** и **денудацији** земљишта.

Грот

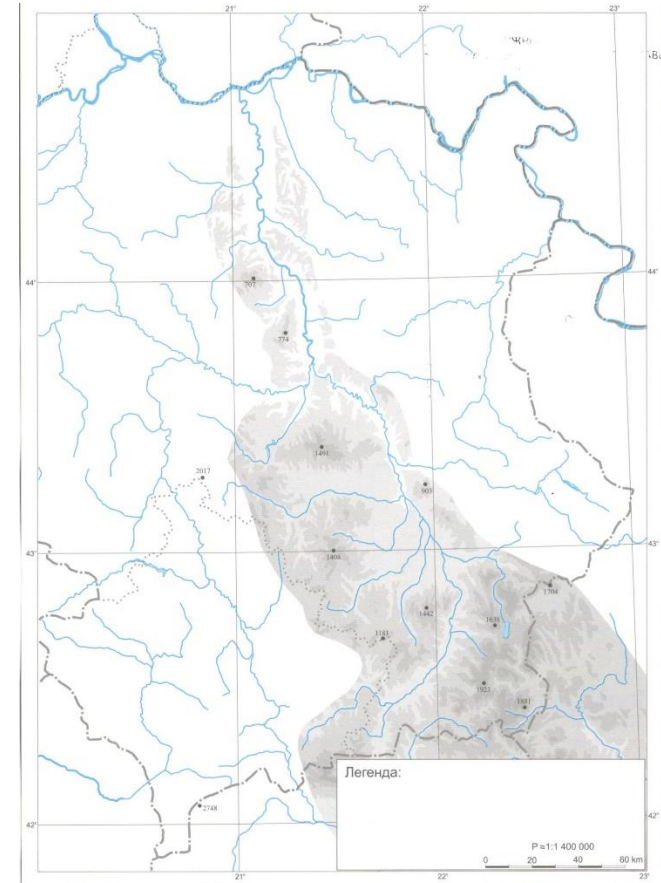

Коридор 10 у Грделичкој клисури

Нема карта страна 4

- *планине Српско-македонске масе*
- *комполитна долину Јужне Мораве: река Јужна Морава, клисуре (сужења), градови који се налазе у истоименим котлинама*
- *вулкански рељеф: Облик и Грот*

 Планине Српско-македонске масе

<https://learningapps.org/14204401>

 Композитну долину Јужне Мораве

<https://learningapps.org/14204629>

<https://www.purposegames.com/game/srpskomakedonskamasa>

- Најстарији део копна на простору Србије. Некада познат и као **Родопска маса**.

Планине западно од Јужне Мораве:	Планине источно од Јужне Мораве:
Кукавица, Гољак, Радан, Соколовица, Видојевица, Пасјача, Јастребац	Дукат, Рујан, Бесна кобила (1923m), Варденик, Чемерник, Острозуб, Руј, Крушевица, Селичевица, Буковик, Ражањ

- **Композитна долина** смењују се клисуре (сужења) и котлине (проширења). Велике котлине су Лесковачка, Врањска и Нишка, а клисуре су Грделичка и Сталаћка.